

כ"ז חשון תשע"ז
28 נובמבר 2016

סימוכין: 06272416

הנדון: הובלת טובין במכולות מיכל (איזו-טנק)

רקע:

למשרדנו הגיע מידע בדבר שימוש לא חוקי במכולות מיכל מסוג - ISO-TANK, על גבי כלי רכב המאושרים להובלת מכולות. מקורם של המכלים לא ידוע, ולפיכך, גם אין תיעוד לבדיקתם במעבדה מוסמכת בארץ או בחו"ל. במכלים אלו הובל נוזל (לרבות חומר מסוכן) במשקל סגולי גבוה, שגרם לחריגה משמעותית מהמשקל הכולל המותר של הרכב. משרד התחבורה אסר את השימוש במכלים אלו, ולאור חוסר הבהירות, נועד מסמך זה: להסביר ולחדד את ההבדלים בין סוגי המכלים ודרישות החוק.

הגדרות ומושגים:

הובלה פנים ארצית – הובלת טובין בה, הן מקום הטעינה והן מקום הפריקה, נמצאים בתוך תחומי מדינת ישראל.

הנחיות אימ"ו/איל"ו (הארגון הבין-לאומי לספנות)/(הארגון הבין-לאומי לעבודה) - הנחיות המתייחסות לאריזה ולהמכלה של מטען במכולות או בכלי רכב - IMO/ILO Guidelines for Packing Cargo in Freight Containers or Vehicles, כפי שהן מוגדרות בקודקס של "אימ"ו", חומר מסוכן – על פי חוק שירותי הובלה: "חומר דליק, לקיח, נפיץ, מחמצן, מאכל, מידבק או רדיו-אקטיבי, או גז דחוס או מונזל; וכן כל חומר אחר שבהובלתו הוא עלול להיות מסוכן לבריאות האדם". ובתקנות שירותי הובלה: כהגדרתו בחוק, שהוא חומר מן החומרים המפורטים ב'ספר הכתום', או שסוג כל על פי קריטריונים המפורסמים בספר.

מיכלית – רכב המיועד להובלת נוזלים, גזים, אבקות או גרגירים שעליו מורכב מיכל קבוע – אחד או יותר – וכולל אביזרי רתימה לאבטחת המכלים, בהתאם לצורך.

מיכל נתיק – מיכל הנישא על גבי רכב – שאינו מיכל קבוע, מכולת מיכל או מיכל נייד – והקיבולת שלו גדולה מ- 450 ליטר.

מיכל נייד – מיכל המותאם להובלת חומ"ס בים, ביבשה וכו', בקיבולת של יותר מ- 450 ליטר, והמיועד להובלת חומרים מקבוצת סיכון 3-9. בדרך כלל מעמיסים את המיכל ומסירים אותו מעל לרכב עם המטען בתוכו.

מכולת מיכל – מיכל נייד המורכב בתוך מרכב של מכולה, בקיבולת מעל ל- 450 ליטר, המיועד להובלת גזים, נוזלים, אבקות וגרגירים.

מיכל קבוע – מיכל בעל קיבולת של יותר מ- 1,000 ליטר, המחובר באופן קבוע לרכב או מהווה חלק אינטגרלי של מרכב הרכב.

תקנות בין לאומיות – כהגדרתן בתקנות שירותי הובלה.

הובלה באיזוטנקים

מכולת מיכל, הנקראת גם איזו-טנק, מורכבת ממיכל עגול TANKER, בנפחים עד 26,000 ליטר וממסגרת מרובעת המקיפה אותו. לעתים הטנקר נמצא בתוך מכולה רגילה וקשה להבחין בו. מכולה סטנדרטית זו קיימת באורך של 20 רגל בלבד. תפקידה של המסגרת הוא להגן על המיכל ולאפשר את שילובו במערך מכולות סטנדרטי, שיקל על מלאכת השילוח. המסגרת מותאמת גם להובלה בנגרר ונתמך כמו מכולה רגילה.

המכולות מהוות את סוג האריזה הנפוץ ביותר בהובלה ימית, ומאושרות על ידי ארגון הספנות הבינלאומי - IMO. הגדרת המכולה על כל מרכיביה, מבנה המכולה, סוגיה השונים, הבעלות, האחריות והרישוי – מוגדרת באמנת כלי הקיבול שגם מדינת ישראל קיבלה על עצמה. המגמה בעולם היא מעבר לשינוע מטענים במכולות מהסיבות הבאות: קלות השינוע בשל מידות קבועות בהתאם

לתקנים מקובלים, אפשרות לשימוש רב פעמי, אחסון בשטח פתוח ובתנאי אקלים שונים, הגנה טובה על המטען, חסכון בזמן הטעינה והפריקה, וכן נוחות הובלה גם ביבשה.

מבנה ורישוי מכולות מיכל

המיכל, המיוצר מסוג החומרים, בהתאם ליעוד האחסון בו, משמש להעברת נוזלים, תוך שמירה על איכות הסביבה. ייעודו העיקרי הינו להובלה ימית בינלאומית, ואינו מאושר להובלה פנים ארצית - מטעמי בטיחות ויציבות הרכב בנסיעה. הנוזלים המובלים באיזוטנק הם רבים ומגוונים, ורובם משמשים את תעשיות הכימיקלים. בין הנוזלים ניתן למצוא: סוגי חומצות שונות, שמנים תעשייתיים, שמנים לתעשיית המזון, דלקים ועוד.

כל מכולה יכולה להכיל סוג מסוים של נוזלים, בהתאמה לחומרים שממנה היא עשויה. אין בה מחיצות להובלה של סוגים שונים של נוזלים, בו זמנית, כשל מיכלית תקנית, ואין לה שוברי גלים למניעת תנועה חופשית של הנוזל בטלטלות הדרך. לכן, יש להובילה במצב מלא לחלוטין או ריקה לחלוטין. בנוסף, מרכז הכובד גבוה יותר ונפח הנוזל אינו מתחלק על פני כל משטח הטעינה של הרכב, בשל מגבלת אורך. הובלת חומרים מסוכנים באיזו-טנק מחייבת הקפדה על הנהלים שמופיעים בספר הכתום ובטבלת חומרים מסוכנים שמצויה בו.

מכולות מיכל להובלת חומרים מסוכנים (איזוטנק), שנועדו לשינוע ימי, מובלות באירופה, על פי רוב, ברכבות משא ולא באמצעות משאיות. הן שייכות לחברות המייצרות, ומחייבות בדיקה תקופתית, ע"י היצרן, כל שנתיים ומחצה. בארץ ישנן ארבע חברות הנותנות שירותי תחזוקה למכולות המיכל, ובמועד הרישוי נבדקת המכולה על ידי היצרן המקורי בחו"ל או ע"י מומחה מיוחד מטעם היצרן המגיע לארץ.

סיכום

הובלה והמכלה של טובין במכולות מיכל, תבוצע בהתאם להנחיות אימ"ו/איל"ו. כאשר הובלה פנים ארצית של נוזלים בצובר תבוצע באמצעות מכליות תקניות ומאושרות על ידי מעבדת רכב ישראלית מוסמכת, או במיכל נייד/נתיק העומד בדרישות התקנות הבין לאומיות. הובלה זו היא בטוחה יותר ויציבות הרכב, בעיקר בסיבובים - משופרת. מילוי הנוזל יהיה עד מלוא המיכל, למניעת טלטלת המטען והרכב בתנועה.

בנוסף, בטרם שימוש במכולות מיכל המובילות חומרים מסוכנים, נדרש לוודא כי תעודת הבדיקה המקורית של יצרן המכולה תקפה.

בכבוד רב,

בני אביעד

מנהל תחום מטענים וחומ"ס